

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Södermalmstorg, Slussen, Stockholm, Södermanland

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av Södermalmstorg, Slussen, Stockholm, Södermanland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:26). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

16 April 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:26

Anton Hansson & Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV SÖDERMALMSTORG, SLUSSEN,
STOCKHOLM –**

Uppdragsgivare: Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 194 34 Upplands Väsby
(Kontaktperson: Mikael Bertheau, mikael.bertheau@arkeologikonsult.se)

Område: Stockholm **Prov nr:** 93714-93716 **Antal sågprov:** 3

Dendrokronologiskt objekt: Träggolv till en byggnad, Hus 1 (93714-93715),
Grundläggningspåle (93716)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; Kontext	Träd- slag	Antal år (2 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentar Mer vågad precision
93714	1335; 5126	Tall	131	Sp 88, Nära W	1613	1613-1615	
93715	1336; 5126	Tall	120	Sp 66, Nära W	1603	1603-1613	1603-1608
93716	1203; 5098	Tall	100; 3	Sp 56, Nära W	1577	1577-1587	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket till prov 93714 och 93715 kommer från ett träggolv från byggnaden hus 1 och har avverkats någon gång **1613-1615** respektive **1603-1613**. Båda stockarna kan vara avverkade vinterhalvåret 1613/14 men mer troligt är prov 93715 avverkat några år tidigare. Om golvet är lagt vid ett tillfälle så har det skett **1614** eller något år senare (torktid för golvbrädor).

Grundläggningspålen, prov 93716, har avverkats någon gång **1577-1587**.

Både golv och pål-virke förefaller komma från en gemensam plats. Bäst korrelera virket mot en undersökning vi gjorde på **Tovastugan i Nyköping** vars virke bestämdes till **Södermanland**. Virket korrelerar väl inbördes samt mot tidigare undersökningar från Slussenområdet, speciellt väl mot prover från undersökningarna vid Monolit 446.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2023. Dendrokronologisk analys av Södermalmstorg, Slussen, Stockholm – komplettering II. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2023:26. Lund: Lunds universitet.*

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete